

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročitvi.

Z novim letom prične „Slov. Gospodar“ svoj 16. tečaj. Vse ostane pri starem. Naj nam toraj p. n. deležniki tiskovnega društva pa tudi p. n. naročniki ostanejo zvesti in še novih privabijo.

Deležnina znaša 5 fl., naročnina za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. Denar se naj pošlje po nakaznicah in stari naročniki naj prilepijo dosedanje adreso ali zapišejo njeno številko.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Slovensko društvo.

Novega leta smo se učakali. Lotiti se imamo novega dela v prid narodu svojemu slovenskemu. Treba nam je storiti korak naprej in se postavno pa krepkeje in zdatneje, ko do sedaj, oglašati in potegovati za svoje narodne pravice, dokler ne obveljajo.

Imamo dovolj vrlih poslancev, večina v državnem zboru je naša, ministerstvo nam ni nasprotno, kakor poprejšnje. Vkljub temu ne gre naprej, pogosto nazaj. Dr. Rieger, vodja Čehov, je novega leta den čestitajočim mu prijateljem djal: „Krive so temu najprvle nepovoljne politične razmere, v katerih živimo, krivi so birokrati, ki delajo ministerstvu mnogo opovir.“ Dostavimo pa: krivi smo nekaj sami, ker se nasproti rogovilstvu nemških liberalcev in jihovih Judov premalo gibljemo! Zatorej je potrebno, da se zmazimo, genemo in kažemo, da niso samo nemški kričarji na svetu, v Avstriji, ampak da še Slovenci tudi živimo, in ker nosimo enakih bremen, tirjamo tudi Nemcem enakih pravic. V to svrbo pa, da ostanemo zmiraj na postavnej podlagi, treba je političnega društva. To pripoznava vsak izobražen, vsak zaveden Slovenec na Štajerskem. Zato snujemo takšno društvo.

V nedeljo 8. januarja 1882 snidejo se domoljubi štajerski v Mariboru, da se v privatnem shodu razgovarjajo, kako bi se dalo takšno društvo za deželo Štajersko osnovati, kdo naj se

stavi pravila (štature), kdo jih predloži c. k. namestništvu, in če bi ne bila potrjena, popravi ali rekurz vloži do ministerstva, in naposled, ko so pravila potrjena, skliče občni zbor? V to svrbo zadostuje privatno razgovarjanje nekaterih domoljubov. Ni treba sklicavati velikega, javnega shoda in ljudem delati nepotrebnih stroškov; kajti brez potrjenih pravil se ne more sklepati in naposled je tedaj itak treba sklicati prvi občni in pravosnovni zbor na podlagi društvene postave. Za občni in javni zbor je treba še mnogo priprav in da se te dosežejo, zadostuje privaten shod nekaterih rodoljubov. No, in za ta način odločili so se mariborski domoljubi, kateri se za velevažno reč osobito zanimajo.

Ime novemu društvu ostane gotovo tisto, katero nasvetuje naš državni poslanec gosp. dr. Vošnjak: slovensko društvo. Namen mu bo obširen, da varuje politične interese (koristi) Slovencev štajerskih. Treba mu bo častnega predsednika in dveh odborov, prvič centralnega odbora s predsednikom, tajnikom, denarničarjem in k večjemu še dveh odbornikov, drugič pa razširjenega ali večjega odbora, katerega stalni udje bi naj bili vsi deželni in državni poslanci in še posebej izvoljeni zastopniki slovenskih okrajev, trgov, mest in Gradca. Odborniki večjega odbora bi mogli o določenih vprašanjih pismeno glasovati, da ne bo preveč potroškov. Centralni odbor ne sme šteti preveč odbornikov, ker to ovira hitro in uspešno delovanje. Centralni odbor ima biti tam, kder je sedež društva, ali v Mariboru, Ptuj, Celji. Društvenik more biti vsak pošten Slovenec. Društvo bi naj imelo pravico, občni zbor sklicati v vsakej političnej sreči na Štajerskem. Letna društvenina bi znašala 1 gl. 20 kr. Razdruži se društvo, kedar je namen dosegnolo: popolno enakopravnost štajerskih Slovencev z Nemci v uradih in šolah.

To utegnejo biti glavne poteze za črtež pravilom nameravanega političnega „slovenskega društva“ na Štajerskem. Se vé, da se ima sprejeti in obveljati, ako se nasvetuje kaj boljšega in

praktičnejšega. Vsakako pa se imajo Slovenci dela lotiti, da si priskrbijo politično organizacijo, t. j. da se dobro uredijo za neizogibno politično borbo. Ako se nam posreči, osnovati dobro politično društvo, utegne l. 1882 nam štajerskim Slovincem postati znamenito, važno, nepozabljivo. Bog daj!

Gospodarske stvari.

Zasajajmo črešnje!

Črešnja je priljubljen in mnogo iskan sad. Zrela podaja prijetno okrepčatev za stare in mlade; posušena in kuhana je lahko prebavljiva in zdrava jed in drobne lesne črešnje se po mnogih krajih žgejo in dajo iskano, dobro plačano žganjico. Kar se doma ne pozoblje in posuši, ali okuhava, se proda po dobri ceni. Spomladi po črešnjah kupci mnogo povprašujejo in vsed tega je tudi cena po razmeri visoka. Črešnjevo drevo daje skoraj vsako leto svoj prirodek, le redkokdaj po več let zaporedoma roditi preneha. Zato se pa ne more dosti glasno našim kmetovalcem prigovarjati: „Zasajajmo črešnje!“

Črešnjevo drevo je, kar se podnebja in zemlje tiče, med vsemi sadunosnimi drevesi najmanj izbirčno. Povsodi se more saditi, celo tam, kjer drugi sadunosivci več ne rastejo, ali le klaverno životarijo. In koliko je še prostora za nasad tega koristnega drevesa.

Tu ne mislimo na rodovitne in zavetne doline, v katerih zlahka najdemo sadje, ki več dobička vrže, lahko sadimo, tudi ne na zračne, pa ne prevetrovne visokoležeče planote, ki so tudi za druga sadunosna drevesa primernejša, tu mislimo le bolje na rebra s plitvo prstjo, kjer kaj drugega ne stori, kjer pa črešnja še vedno s koristijo prospeva. Taka rebra in robji se dajo v veliko korist lastnikovo s črešnjami obsaditi. Črešnje niso ne, kar se zemlje tiče, izbirčne, pa tudi ne proti obnebju preobčutljive. S suhoparno, grobljasto zemljo so tudi še zadovoljne. Če pa prst ni preplitva, tako, da morejo korenine bolj globoko vdirati, črešnje vzrastejo v mogočna drevesa in rodijo sad obilen in dober.

Kako se črešnje zasajajo in kako se nadalje z njimi ravna, to je prav priprosta vsakdanja reč. Pri zasajanju je na prvem mestu gledati na to, da se jame zadosti velike izkoplejo in da korenine v zdravo, rahlo in rodovito prst pridejo. Tako se mlado drevo lahko prime, močno zaraste in goste korenine požene, da tako prvo dobo srečno prestane, v kateri mladim črešnjicam največ nevarnosti grozi. Vse močnejše korenine se prirežejo, in poškodovane ali morda bolene do zdravega lesa porežejo. Pri tem delu mora prirezovalac paziti, da pridejo rezi na spodnjo stran. Črešnje naj se sadijo pomladan-

skega časa. Jeseni se smejo le takrat saditi, kedar se sme pričakovati, da se drevesce še tisto jesen prime in obkorenini. Kdor pa spomladi črešnjeva drevesca zasaja, jih mora rano spomladi saditi, še predno drevesa gnati začno.

Kar se pa daljnega dela s črešnjevimi drevesci tiče, velja sledeče načelo: Črešnjeva drevesa se morajo, kolikor mogoče, malo prirezovati. Črešnja neobrezana navadno lepšo krono nareja in zdravejša ostaja, nego ona, ki je bila obrezana.

Črešnji se pri posajanju le takrat prireže, ko bi se ji s tem lepša podoba podala, ali pa če ima drevesce premalo korenin. Sledeča leta se le tiste veje izrežejo, ktere pregosto rastejo, ali se z drugimi križajo in tako veja ob vejo se drgajo.

Visokodeblaste črešnje se v sadunosnih vrtih, ob cestah in po robih in rebrih po 10–12 metrih vsaksebi posajajo; na polji med njivami pa 15–18 metrov vsaksebi.

Črešnje je mnogo mnogo sort, ki imajo pa po raznih krajih razna imena. Tam, kjer ima kateri kraj že svoje lastne sorte, ki tam posebno dobro storé, tam naj se ravno te sorte najbolj zasajajo in množijo.

Za črešnjevo žganjico so črne lesne črešnje najboljše. Kjer se te v ravno ta namen zasajajo, pa slabo obnašajo, se morejo tudi precepiti v druge boljše in rodovitnejše sorte.

Vendar pa se more to le v taki starosti drevesa storiti, v kateri posamezne veje, na katerih se boče cepljenje goditi, niso debelejšje, ko 5 centimetrov v prerezu. Precepljenje se pa, kakor skušnje učé, najvpešnejše tako godi, da se najprej glavnejše veje pocepijo, postranske pa še le zopet drugo in morda celo še le tretje leto.

Naj bi pač te besede ne bile glas upjočega v puščavi in naj bi se našli prav obilni zasajevalci tega prekrasnega in toliko koristnega sadunosnega drevesa, ki je v svojih tirjavah od zemlje tako skromno in tako lahko z malim zadovoljno.

Konjerejsko društvo štajersko obhaja svoj občni zbor v Gradci dne 18. januarja t. l. v Hotelu „pri Elefantu“ ob 8. uri zvečer. Srenji Korašičkej pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo je prizaneslo l. 1882 brezplačno skrbeti tamošnjim cesarskim žrebecem za seno in steljo, toda l. 1883 mora svoje storiti. Društvu pristopili so na Slovenskem gospodje: dr. Radaj, dr. Duhač, A. Frohm v Mariboru, dr. Schwarzenberg na Vranskem, dr. Ausserer v Sevnici, A. Lutz, J. Skoberne, J. Zima v Celji, A. Mastnjak v Ljubečnem, A. Drobnič v Brašlovcah, J. Širca in R. Žuža v Zaveci. Društveni list „Pferdezüchter“ prinaša več lepih sestavkov, katere priobči našemu konjerejstvu v korist tudi „Slov. Gospodar“.

Sejmi na Hrvaškem 11. jan. Stubica, 13. jan. Koprivnica, na Koroškem 13. jan. Beljak, Milštat